

Антоніна Задьор

ОБРАЗ УЧИТЕЛЯ ОЧИМА СУЧАСНИХ ДІТЕЙ

Професія учителя одна з найшановніших, почесних і відповідальних професій. Можна сказати, що учитель створює майбутнє країни, оскільки від його праці багато в чому залежить різнобічність розвитку знань молодого покоління, його переконання, світогляд, моральні якості. Педагогічна діяльність вимагає особливого покликання. Вихованням і навчанням можуть займатися люди з схильністю і любов'ю до цієї справи. Учитель повинен любити і передавати свої знання іншим, захоплюватися самим процесом навчання і виховання людини. Успіх педагогічної діяльності багато в чому залежить від комунікативних здібностей учителя, від його уміння налагодити правильні взаємини з дітьми. Робота учителя пред'являє великі вимоги до його особи.

Учитель працює з усім класом, і йому необхідно тримати в полі зору багатьох учнів. Він повинен уміти помічати усі зміни в їх поведінці.

Як відомо, в різні періоди рядовий представник суспільства, учень або його батько, представник управлінської структури або сам учитель – кожен з них у силу різних соціальних та економічних позицій вкладає свій особливий зміст в “особистість учителя”. Тому цікаво дізнатися, яке уявлення сучасного школяра про вчителя, для цього було проведено дослідження “Учитель очима сучасного школяра”.

Учням була представлена анкета, що містить 3 питання:

- 1) Який учитель хороший і чому?
- 2) Який учитель поганий і чому?
- 3) Яку професію ви маєте намір собі обрати у житті й чому?

Аналізуючи отримані результати, були зроблені наступні висновки. Найбільше вимог сучасні учні пред’являють до таких професійних якостей учителя, як універсальна освіченість, ерудиція, інформованість, прогресивність, здатність вести цікаві уроки, давати цікаві завдання. Цікаво відзначити, що в різних вікових групах учні не обійшли увагою і такі якості, як зовнішній вигляд і стиль учителя, відзначали, що вчитель повинен бути молодим, гарним, усміхненим, чарівним.

Можна зробити висновок, що учням важлива і зовнішня, естетична сторона сприйняття вчителя. Цікаво також, що в паралелі 10-х класів 21% учнів запропонували замість учителя комп’ютер, у той час як 5-класники та 11-класники, навпаки, не хочуть бачити замість учителя комп’ютер. Інтереси дітей у стадії їх формування лабільні і більш схильні до впливу навколишніх умов. Важливо, що саме молодші школярі та майбутні випускники школи наполягають на тому, що вчителем повинен бути жива людина, що володіє душею.

Отже, можна зробити висновок, що саме у процесі спілкування з учителем як з особистістю і йде процес навчання, і не менш важливо учням, щоб і їх сприймали як особистості з їх перевагами і недоліками, бо особливий вплив на розвиток дитини здійснюють люди, які оточують її, серед яких не останнє місце посідає вчитель.

Отже, можна виділити, які якості повинен мати вчитель, а які ні. Ось якості вчителя, яким він повинен володіти на думку сучасних дітей:

1. Учитель розуміє учня, шанує його думку, вміє слухати.
2. Зацікавлений своїм предметом, добре його знає і викладає.
3. Любить дітей, добрий, доброзичливий, гуманний.
4. Комунікабельний, гарний друг, відкритий, щирий.
5. Винахідливий, творчий, спритний, кмітливий.
6. Використовує психологічні знання, прийоми на вирішення важких ситуацій.
7. Володіє собою, вміє стримувати емоції.
8. Тактовний.
9. Всебічно розвинений, розумний, вміє говорити.
10. Має почуття гумору.

А це якості вчителя, із якими йому краще не працювати у школі, на думку дітей:

1. Агресивний, грубий, ображає учнів, застосовує фізичну силу, безтактний, користується своєю владою над учнем.

2. Байдужий, безвідповідальний, ненавидить і учнів, і роботу.

3. Необ'єктивний, несправедливий, має улюбленців, оцінює не знання, а поведінку.

4. Аморальний, егоїстичний, корисливий, бере та вимагає хабарі.

5. Не вміє вислухати, зрозуміти учня, не поважає учня, не визнає право учня на власну думку, нетерплячий.

6. Не здатний зацікавити предметом, вирішувати методичні і педагогічні проблеми.

7. Не знає свій предмет, має обмежений світогляд.

8. Не впевнений у собі, пасивний, замкнутий, не вміє захистити себе.

9. Не креативний.

10. Педантичний.

Образ майбутнього вчителя у сучасного учня формується сьогодні. Сьогоднішні школярі – це майбутні батьки, які будуть формувати уявлення про вчителя в наступного покоління. Таким чином, суспільство немов постійно запізнюється. Який же вихід? Можливо, необхідно починати змінювати існуючий стереотип у суспільстві вже сьогодні?

По-перше, мають відбутися якісні зміни в освіті педагога. Акценти в освіті майбутнього вчителя повинні зміститися у бік психолого-педагогічних дисциплін, можливо, необхідне впровадження таких дисциплін, які б сприяли розвитку в майбутнього вчителя саме його творчої основи. Про це як учителю говорить Ф. Н. Гоновлін у своїй книзі “Нариси психології радянського вчителя”: предметом діяльності педагога є живі люди з їх складним різноманітним і мінливим психологічним світом.

Учитель – це покликання, навчальний процес – це служіння, а не робота. Тому учитель повинен працювати не заради заробітку, не для виживання, а для виконання своєї місії на землі. Тому гарний учитель – це такий, для якого вчителювання – сенс життя.

Справа вчителя – навчати, а справа суспільства – дати вчителю гідні кошти для існування.

Педагогічна діяльність вимагає від людини певних вольових якостей: витримки, терпіння, послідовності, наполегливості, самовладання. Учитель зобов'язаний контролювати свою поведінку, управляти нею. Дуже важлива в професії вчителя мова, яка повинна відрізнятися виразністю, емоційністю, переконливістю. Учитель повинен уміти висловлювати свої думки науково, ясно, просто, зрозуміло для учнів.

Ця професія вічна. Як би не мінялося суспільство, як би далеко не йшло воно у своєму розвитку, без учителя воно ніколи не обійдеться. У майбутньому зникнуть деякі професії, але учителі будуть завжди. Учні вчать у вчителя багато чому: працьовитості, умінню жити в колективі, бути сміливими і чесними, а це означає, що учитель повинен мати усі ці якості. Учитель – вічний учень. Цілеспрямовано, невпинно треба працювати над собою. І так буде завжди!

Список використаної літератури

1. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь: для студентов высших и средних педагогических учебных заведений / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М. : Издательский центр “Академия”, 2000. – 176 с.
2. Растопшин П. Психология и педагогика : конспект лекций / П. Растопшин. – М. : Приор, 2001. – 80 с.
3. Селиванов В. С. Основы общей педагогики : теория и методика воспитания. Учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений / В. С. Селиванов. Под ред. В. А. Сластёнина. – М. : Издательский центр “Академия”, 2000. – 336 с.
4. Современный словарь по педагогике / Сост. Е. С. Рапацевич. – Минск : Современное слово, 2001. – 928 с.